حریری، نایب رئیس اتاق ایران و چین معتقد است که مشکل ما نداشتن نسخه‌ای برای اقتصاد ملی است. محمدرضا حریری در گفت‌وگو با فارس با اشاره به اسناد تدوین شده توسط دولت‌های قبلی و دولت یازدهم می‌گوید: استراتژی توسعه صنعتی در وزارت صنعت نوشته شد، اما چون بر مبنای کلان توسعه اقتصادی نبود، همه این طرح‌ها عقیم ماند و هیچ کدام اجرا نشد. به اعتقاد حریری، نداشتن استراتژی توسعه صنعتی نقطه ضعفی برای اقتصاد کشور است.

نداشتن استراتژی توسعه صنعتی، نقطه ضعفی برای اقتصاد کشور است

گزارشی از نقدها به برنامه راهبردی وزارت صنعت با وجود برخی تغییرات در نسخه جدید

برنامه‌ای برای بایگانی شدن

تعیین تکلیف اولویت‌های صنعت و تدوین استراتژی توسعه صنعتی در کشور، قصه پر غصه‌ای دارد. استراتژی توسعه تدوین شده در دولت هشتم و نهم به بایگانی رفت. دولت‌های نهم و دهم در سال‌های ۸۶ و ۹۲ هر کدام دو سند با عنوان استراتژی توسعه صنعتی منتشر کردند که آن‌ها نیز طبق روال در دولت بعد، جایی بهتر از قفسه‌های کتابخانه نداشتند. دولت یازدهم هم دست به کار شد و در تیرماه ۹۴ از سندی با عنوان برنامه راهبردی وزارت صنعت رونمایی کرد که انتقادات بسیاری در پی داشت. به همین دلیل وعده اصلاح این برنامه را داد و سرانجام اردیبهشت امسال از نسخه اصلاح شده رونمایی شد. نسخه‌ای که باز هم با انتقادات زیادی مواجه است و بسیاری از مشکلات پیشین را در خود دارد. تحلیل کلی این سند، فارغ از تغییرات نشان می‌دهد که این سند بر خلاف نامش راهبردی نیست و ایرادات بسیار در روش، انتخاب‌ها و حتی اطلاعات ارائه شده دارد.

■ ۱۱ اولویت توسعه صنعتی کشور

در برنامه وزارت صنعت ۱۱ صنعت به عنوان فعالیت‌های صنعتی دارای اولویت انتخاب و معرفی شده است. در نسخه سال ۹۴ تعداد هفت صنعت انتخاب شده بود که در نسخه جدید چهار صنعت مس، چوب و کاغذ، صنایع غذایی و دریایی در کنار آن‌ها گنجانده شده است. این صنایع در جدول زیر آمده است.

■ ناهماهنگی سیاست‌ها، قاچاق و قوانین مغایر، مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی صنعت

این سند علاوه بر تعیین صنایع برگزیده، اهداف و برخی راهبردها به بررسی فرصت‌ها و چالش‌های پیش‌روی صنعت نیز پرداخته است. آن گونه که دنیای اقتصاد گزارش کرده، در سند جدید تعداد چالش‌ها به ۱۱ فقره رسیده است. در خصوص اهم چالش‌های مطرح شده در دومین سند راهبردی می‌توان به «کم توجهی به فعالیت‌های اقتصادی به‌ویژه سرمایه‌گذاری، کاهش سهم بهره‌وری کل عوامل تولید در رشد صنعتی، اتکای بسیار بالای رشد تولیدات صنعتی به بازار مصرف داخلی، پایین بودن زمینه‌های توسعه قابلیت‌های فناوری نوین، تحریم و فاصله گرفتن از بازارها و پیشرفت‌های جهانی، خصوصی‌سازی نادرست در واگذاری‌های انجام شده، کاهش شدید تشکیل سرمایه، ناهماهنگی در سیاست‌های پولی، مالی و ارزی کشور، تشدید واردات غیررسمی، وجود قوانین مغایر با سیاست‌های توسعه صنعتی و نامناسب بودن فضای کسب و کار» اشاره کرد.

ردیف	صنعت اولویت دار	اهداف برنامه در افق ۱۴۰۴
۱	خودرو	رتبه اول منطقه، ۱۱ جهان
۲	فولاد	رتبه هفتم دنیا
۳	نساجی	رتبه سوم منطقه، ۵۰ جهان
۴	سیمان	رتبه سوم جهان
۵	تایر و تیوب	رتبه اول منطقه
۶	لوازم خانگی	جایگاه دوم منطقه
۷	کاشی و سرامیک	رتبه چهارم در جهان
۸	مس	رتبه یازدهم جهان
۹	صنعت چوب و کاغذ	رتبه ۳۲ جهان در تولید کاغذ
۱۰	صنایع غذایی	جایگاه دوم صادرات در منطقه غرب آسیا
۱۱	صنایع دریایی	-

■ مهم‌ترین انتقادات وارد شده بر سند

علاوه بر انتقادات متعدد بخش خصوصی و کارشناسان بر این سند، مرکز پژوهش‌ها نیز در گزارشی ایرادات مهمی بر نسخه اولیه این سند وارد دانسته است. ایراداتی که به گفته کارشناسان، بخش مهمی از آن در نسخه دوم نیز رفع نشده است.

■ ۱- بی‌توجهی به صنایع با فناوری بالا

همان طور که از عنوان ۱۱ اولویت بر می‌آید اکثر این صنایع فناوری بالایی نمی‌طلبد و رشد تکنولوژیک زیادی نخواهد داشت. مرکز پژوهش‌ها در این باره نوشته است: «عمده صنایع انتخابی در این سند صنایع با فناوری پایین هستند. در این سند بر اساس چند شاخص کلی تعدادی از صنایع انتخاب شده که صنایع با فناوری پیشرفته از درون این شاخص‌ها قابل استخراج نیست.» این در حالی است که به گواه این گزارش، طبق برخی برآوردها امروزه ۵۰ درصد ارزش صادرات کشورهای در حال توسعه موفق، صادرات با فناوری پیشرفته است.

■ ۲- اتلاف منابع با حمایت از صنایعی که نیاز به حمایت ندارند

در این گزارش همچنین با تاکید بر این که «وضعیت موجود ظرفیت‌های تولیدی بر اساس پروانه بهره‌برداری، نشان دهنده آن است که پروانه بهره‌برداری صنایع کانی غیرفلزی و محصولات غذایی و آشامیدنی در چند سال گذشته به شدت رشد کرده است» توضیح داده شده که در سند فعلی نیز همین بخش‌ها مورد توجه قرار گرفته است در حالی که صنایعی که بخش خصوصی در حالت عادی تمایل به حضور و فعالیت در آن دارد نیازی به برنامه ریزی حمایت گرانه دولت نخواهد داشت. علاوه بر این صنایع غذایی، از یارانه به صورت‌های مختلف استفاده می‌کنند. در نتیجه انتخاب این صنایع و هزینه کردن منابع مالی و عمومی محدود کشور در این حوزه تنها به معنی افزایش حمایت از صنایع فعلی مشمول حمایت است و اتلاف منابع ملی محسوب می‌شود.

■ ۳- سندی برای آینده، بدون آینده پژوهی!

این سند در واقع چشم‌انداز صنعت کشور برای هشت سال آینده یعنی تا سال ۱۴۰۴ است. اما به گواه مرکز پژوهش‌ها اثری از آینده پژوهی در آن نیست. در حالی که توصیه‌های سند معطوف به آینده است، آینده پژوهی مشاهده نمی‌شود. محاسبات بر اساس حسابداری درآمد ملی است در حالی که این معیار برای اتخاذ راهبرد بسیار سست است. بی‌توجهی به روندهای کلان یک فعالیت در سطح جهانی و نگاه صرف به مزیت نسبی ایستا در حوزه اقتصاد نمی‌تواند معیار مناسبی برای انتخاب صنایع دارای اولویت باشد.

■ ۴- تمایز قائل نشدن بین صنایع مختلف و ویژگی‌های آن‌ها

مشکلات صنایع مثل هم نیست، برخی صنایع مشکلات عرضه، برخی مشکلات تقاضا، نقدینگی و فناوری و... دارند که این مشکلات در سند تفکیک نشده است. علاوه بر آن، به گواه مرکز پژوهش‌ها، سیاست‌های پیشران در سند تعریف نشده است. یونیدو سیاست‌های پیشران را مشخص کرده، ولی در این سند به اشتباه به صنایع پیشران تبدیل شده است. همچنین بدون محاسبه پیوندهای پیشین و پسین صنایع پیشران مشخص شده است.

■ ۵- ناتوانی در ایجاد وفاق میان دستگاهی

استراتژی باید شامل تشریح تنگناها و گام‌هایی باشد که برای تحقق این اهداف لازم است. برای اتخاذ یک استراتژی صنعتی جامع و اثرگذار، بررسی نظام مند تمامی بخش‌ها، احصای چالش‌ها و فرصت‌های صنعتی، تعیین نیازهای مشترک و اختصاصی و در نهایت ایجاد وفاق در وزارتخانه‌ای مرتبط ضروری است. با توجه به این که نهادهای اصلی و عمده مورد نیاز بخش صنعت شامل برق و گاز طبیعی است بنابراین هر گونه توسعه در بخش صنعت و تدوین استراتژی توسعه باید با همکاری وزارت نیرو و وزارت نفت باشد که این وفاق و هماهنگی در این سند برنامه راهبردی وزارت صنعت، معدن و تجارت مشاهده نمی‌شود.

■ ۶- روش‌های نادرست، اولویت‌بندی پرابهام

علاوه بر نکات گفته شده ایرادهای دیگری نیز در حوزه روش شناسی و نحوه انتخاب صنایع، بر این سند وارد است که خلاصه وار ذکر می‌شود:
روش شناسی نادرست در تعیین اولویت‌های سند استراتژی؛ توضیح این که اولویت‌ها بر اساس نظرسنجی بین کارشناسان تعیین شده که اصلا روش قابل اتکایی نیست. معرفی همراه با ابهام‌های فراوان اولویت‌های سند؛ معرفی ۱۱ رشته فعالیت بر مبنای کدهای دو رقمی آیسیک از میان ۲۲ کد دو رقمی که از یک سو چنین سطح و مبنایی برای انتخاب ابهام دارد و از سوی دیگر در میان همین ۱۱ رشته فعالیت، انتخاب یک رشته فعالیت بدون هیچ توجیه مشخصی صورت گرفته است. در واقع نیمی از کدهای آیسیک موجود به عنوان اولویت انتخاب شده است و این تعداد بالای انتخاب شده گاهی بدون مبنا هم بوده است.

■ این یک برنامه راهبردی نیست!

نظر کلی مرکز پژوهش‌ها این است که به نظر نمی‌رسد این برنامه یک برنامه راهبردی باشد بلکه مقداری اطلاعات و آمار، بدون این که هدفی راهبردی در نظر باشد جمع شده است. در واقع طبق قانون باید تدوین استراتژی توسعه صنعتی در دستور کار باشد اما آن چه ارائه شده فاصله زیادی دارد. اگر چه نقدهای قبلی به نسخه اولیه ارائه شده بود اما حفظ چهارچوب، تکرار اولویت‌های غلط و از همه مهم‌تر حفظ تیم تهیه کننده نقدهایی است که همچنان پابرجاست. درباره نکته اخیر این مرکز تیم تهیه کننده را فاقد توانایی فنی برای تنظیم سند دانسته و تاکید می‌کند: "به نظر می‌رسد این سند بیشتر برای رفع تکلیف و در راستای انجام برنامه پیشنهادی وزیر به مجلس شورای اسلامی نوشته شده که با توجه به پایه‌های لرزان مبانی و روش شناسی، کاملا غیر قابل استناد است". بر این اساس کلا در زمینه راهبرد، به نظر می‌رسد وزارت صنعت، معدن و تجارت توان نظری تهیه این سند را نداشته و ملزومات آن را نشناخته است.

دیدگاه

نقدهای جدی بخش خصوصی به اصلاحیه برنامه راهبردی وزارت صنعت

این برنامه، شبیه شعارهای انتخاباتی است!

بعد از انتشار اصلاحیه برنامه راهبردی، بخش خصوصی و اعضای اتاق بازرگانی نقدهایی به محتوا و نحوه تدوین سند مطرح کردند که به نقل از پایگاه اتاق بازرگانی ایران و خبرگزاری مهر خلاصه‌ای از آن می‌آید:

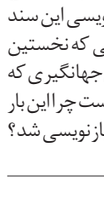

مهدی پورقاضی، رئیس کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران: در سال ۱۳۹۴، زمانی که وزارت صنعت، معدن و تجارت نخستین ویرایش از این برنامه را در اتاق تهران ارائه کرد، کمیسیون‌های اتاق تهران و نیز مرکز پژوهش‌های مجلس ایراداتی را به آن وارد کردند و انتظار این بود که در ویرایش دوم این ایرادات برطرف شود. وزارت صنعت، مشورت ذی‌نفعانی همچون اتاق را جویا نشد و ما ناگهان متوجه می‌شویم که ویرایش دوم این برنامه زیر چاپ رفته است. در این برنامه صرفا تصویری از وضعیت موجود صنایع بدون آسیب‌شناسی آن ارائه شده است. این سند به برنامه شبیه نیست و به شعارهای انتخاباتی می‌ماند.

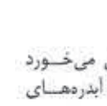

فریال مستوفی، رئیس مرکز خدمات سرمایه‌گذاری اتاق تهران: تدوین استراتژی توسعه اقتصادی و صنعتی، بهتر است توسط نهادی انجام گیرد که در این زمینه دارای تجربه است. ما در مرکز خدمات سرمایه‌گذاری در حال مذاکره با موسسه مکنزی هستیم تا به ما در تدوین استراتژی اقتصادی کمک کند.

مستوفی: زمانی که از هیچ صنعت گریا فعال اقتصادی در تدوین آن استفاده نمی‌شود، به این معناست که بند بند آن تنها تئوری بوده و قابلیت اجرا نخواهد داشت چرا که از وضعیت واقعی بخش صنعت بی‌اطلاع بوده و تنها روی کاغذ نگاشته شده است.

پدرام سلطانی، از اعضای هیئت نمایندگان اتاق تهران: به نظر می‌رسد دولت پس از ۴۰ سال آزمون و خطا همچنان همان مسیر اهداف خود را پی گرفته و هنوز بر این باور است که مالک بخش خصوصی است. با ادامه این انتقادات از سوی فعالان بخش خصوصی وزارت صنعت باز هم ناچار به بازنگری و بازنویسی این سند شد. اما مشخص نیست با وجود مسعود نیلی که نخستین پدیدآورنده این سند بود و همچنین اسحاق جهانگیری که معتقد به نزدیکی بخش خصوصی به دولت است چرا این بار هم بدون حضور و همفکری این بخش سند بازنویسی شد؟

اماکن گردشگری جهان

جاذبه های گردشگری فرانسه
پاریس یکی از معروفترین شهرهای گردشگری دنیاست که جاذبه های فراوانی در این شهر وجود دارد.جاذبه های دیدنی بسیاری را در اختیار بازدیدکنندگان قرار می دهد. با این وجود ، در صورتی که از پاریس بازدید می کنید، حتما زمانی را برای قدم زدن در خیابان ها و محله های قدیمی شهر در نظر بگیرید، زیرا این تنها راه شناخت پاریس واقعی است.

برج ایفل
برج ایفل که به احتمال زیاد شناخته شده ترین بنا در اروپا است، نماد شهر پاریس بوده و یکی از دیدنی‌ترین جاذبه های گردشگری این شهر می باشد.

موزه لوور
یکی ازمکان‌هایی که نبایددرزمان بازدیدازپاریس، دیدن آن راز دست بدهید،موزه لووراست که با داشتن کلکسیونی افسانه ای ازاشیاء قدیمی،احتمالا معروف ترین موزه درجهان می باشد.این موزه در داخل کاخ لوورکه زمانی محل اقامت خانواده سلطنتی فرانسه بود قرار گرفته است.

شانزه لیزه
خیابان شانزه لیزه معتبرترین ومعروف ترین خیابان پاریس وشایدتمام دنیا است .این خیابان ازمیدان کونکوردتاطاق پیروزی کشیده شده است.

طاق پیروزی
طاق پیروزی که درمیدان شارل دوگل قراردارد،به یادگارپیروزی های امپراتورناپلئون بنا شده است.این طاق درسال۱۸۳۶،مدت هاپس ازاینکه زمان حکومت ناپلئون به پایان رسیده بود ساخته شد.

جاذبه های گردشگری اسپانیا
اسپانیا یکی از جذاب ترین شهرهای اروپا است که باجاذبه هاوجوشادوجذاب خودهرگردشگری را به هیجان می آوردباز لذت بردن در سواحل جذابش تا تماشای مسابقات هیجان انگیز گاوبازی.

قصر سلطنتی
قصرسلطنتی مادرید،محل اقامت رسمی پادشاه اسپانیااست،همچنین محلی برای جشن هاو مراسم دولتی نیزهست.قصرسلطنتی بین سال های ۱۷۳۸ تا ۱۷۵۵ ساخته شدوشاه کالوس سوم در سال ۱۷۶۴ در این مکان اقامت گزید.

فرار ازگاوهای وحشی
پامپلونا،شهری که هرساله شاهدبرگزاری فستیوال سن فرمین از۶ تا۱۴جولای است.مراسم جالب و خطرناکی که دراین فستیوال برگزار می شود،فرار کردن ازحدود ۱۲-۱۰ گاو وحشی رها شده درخیابان های شهر است.

لا کونچا
لا کونچا یکی ازبهترین شهرهای ساحلی،نه تنها در اسپانیابلکه در اروپاست.گردشگران دراین شهربه موج سواری میپردازندودرتفرجگاههای زیبای ساحلی و رستوران های عالی ازمناظرزیبای ساحلی لذت میبرند.

قنات سگویا
قنات سگویا یکی ازبهترین آثارتاریخی حفاظت شده به جامانده ازرومی هادراسپانیا است.این قنات باستانی از۲۴۰۰۰بلوک عظیم گرانیت ساخته شده.

کوئنکا
شهر کوئنکا واقع شده بین والنسیا و مادرید،یکی از حیرت آورترین نمونه های شهرهای قرون وسطایی است که در قسمت های تند شیب دار کوه ساخته شده است.

ایبیزا
ایبیزا یکی از جزایر واقع در دریای مدیترانه در بین سواحل اسپانیا است.

جاذبه های گردشگری نروژ
زمانی که اسم نروژ به گوشمان می‌خورد بلافاصله یاد جنگاوری وایکینگ‌ها و ابدره‌های زیبا و باشکوه این کشور می‌افتیم.

شهر معدنی Roros
این شهر چند قرن پیش مکانی برای استخراج مس بوده است.

کلیسای چوبی Urnes
این کلیسا،انواع مختلف معماری رابا کلیسای قرون وسطایی درآمیخته است وبعداز ۹۰۰ سال همچنان پا برجاست.

آبشار ورینگفوسن Voringfossen
آبشار ورینگفوسن مشهورترین آبشار نروژ است که با ۱۸۰ متر ارتفاع در رده‌ی هشتادوسوم فهرست بلندترین آبشارهای نروژ قرار دارد.

کلیسای جامع Nidaros
بعد از گذشت نزدیک به هزار سال، این کلیسا مهم‌ترین کلیسای نروژ و بزرگ‌ترین ساختمان قرون وسطایی اسکاندیناوی است.

نردکپ Nordkapp
می‌خواهید از دیدن خورشید در نیمه‌های شب لذت ببرید، نردکپ مقصد مناسبی برای سفر شما خواهد بود چرا که در این منطقه بین ۱۴ ماه مه تا ۲۹ جولای، خورشید غروب نمی‌کند.

آبدره‌ی Geirangerfjord
شاید مشهورترین جاذبه‌های گردشگری نروژ، آبدره‌ها باشند. زیباترین آنها Geirangerfjord است که در جنوب غربی نروژ و در نزدیکی شهر ساحلی السوند (Ålesund) واقع شده و نزدیک به ۱۵ کیلومتر طول دارد. این آبدره یک شگفتی طبیعی است که با صخره‌های بلند و باشکوه و کوه‌های سرسبزی به ارتفاع ۱۰۰۰ متر، احاطه شده‌است.